

Työeläkelaitoksille

UUDELLEEN YHTEENSOVITTAMINEN JA REGRESSI

Yleistä

Työeläkkeen uudelleen yhteensovittamista koskevat säännökset ovat muuttuneet 1.1.1993 alkaen.

Samalla työeläkelakeihin on otettu uusi säännös, jonka mukaan työeläkelaitoksella on oikeus saada suoraan SOLITA-laitoksen (sotilasvamman-, sotilastapaturma-, tapaturmavakuutus- tai liikennevakuutuslaitoksen) korvauksesta se määrä, jonka työeläkelaitos on maksanut liikaa työeläkettä korvausasian käsittelyn aikana (regressi).

Hallituksen esitys lainmuutokseksi on lähetetty eläkelaitoksille yleiskirjeen A 23/92 liitteenä ja vahvistetut lait yleiskirjeen A 44/92 liitteenä.

Tässä yleiskirjeessä on muutoksia koskeva yleisesitys.

Eläketurvakeskuksen Yhteensovitus-kansiota (Yleiskirje A 10/90) täydennetään ja korjataan lainmuutoksen vaatimilla ohjeilla. Muutossivut lähetetään myöhemmin erikseen.

Säännökset ennen 1.1.1993

Ennen 1.1.1993 voimassa olleitten säännösten mukaan työeläke voitiin yhteensovittaa uudelleen vain tiettyissä, laissa tyhjentyvästi luetelluissa tilanteissa.

Uusi yhteensovitus voitiin pääsäännön mukaan tehdä, kun eläkkeensaajalle myönnettiin uusi peruseläke, jota ei vielä ollut yhteensovitettu, tai kun peruseläkkeen määrä muuttui valituksen johdosta.

Myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnettiin uusi SOLITA-korvaus, eläke voitiin yhteensovittaa uudelleen. SOLITA-korvauksen määrän muuttuminen valituksen johdosta ei oikeutanut uuteen yhteensovitukseen. Tässä SOLITA-korvaus oli siis eri asemassa kuin

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

peruseläke. Myöskään SOLITA-korvauksen itseoikaisun jälkeen ei voitu tehdä uutta yhteensovitusta.

Jos yhteensovituksessa huomioon otetun etuuden määrä pieneni, eläkkeensaaja on voinut aikaisemmin itse hakea työeläkkeensä tarkistamista suuremmaksi. Tällöin työeläke voitiin yhteensovittaa uudelleen, jos etuuden määrä on olennaisesti muuttunut.

Aikaisemmin eläkkeensaaja on voinut saada kaksinkertaisia etuuksia, koska yhteensovitusta ei voitu tehdä uudelleen aina, kun eläkkeen tai korvauksen määrä muuttui. Näin kävi esimerkiksi silloin, kun TEL-eläkkeen kanssa yhteensovitetun tapaturmaeläkkeen määrä myöhemmin suureni valituksen vuoksi. Valituksella lisää saatu tapaturmaeläke tuli taval- laan kaksinkertaisena etuutena, koska työeläkettä ei saanut uudelleen yhteensovittaa valituksen jälkeisen suuremman tapaturmaeläkkeen kanssa.

Lainmuutos 1.1.1993

Uusien säännösten mukaan uusi yhteensovitus tehdään, jos eläkettä jostain syystä tarkistetaan. Lisäksi uusi yhteensovitus tehdään silloin, kun eläkkeen- saajalle myönnetään uusi, yhteensovituksessa huomioon otettava etuus sekä silloin, kun tällaisen etuuden määrä muuttuu. Muutoksen syyllä ei ole merkitystä.

Pelkkä indeksitarkistus ei kuitenkaan ole uuteen yhteensovitukseen oikeuttava muutos.

Eläkkeensaajalle myönnetty uusi peruseläke aiheuttaa siis uuden yhteensovituksen kuten ennenkin. Uutta on se, että peruseläkkeen määrän muuttuessa, muutoksen syyllä riippumatta, tehdään uusi yhteensovitus.

Vastaavasti uusi yhteensovitus tehdään SOLITA-korvausten vuoksi, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi korvaus tai korvauksen määrä muuttuu. Muutoksen syyllä ei merkitystä.

Ulkomaiset etuudet voidaan ottaa huomioon kuten suomalaiset etuudet, jollei ETA-sopimuksesta tai sosiaaliturvasopimuksista muuta johdu.

Samat periaatteet koskevat myös perhe-eläkkeen yhteensovitusta.

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

Neljän kuukauden sääntö

Jotta tietoliikenne ei kohtuuttomasti lisääntyisi, ei uutta yhteensovitusta tehdä aivan lyhytaikaisten etuuksien tai etuuksien muutosten vuoksi. Yhteensovitusta ei tehdä, jos eläke tai SOLITA-korvaus myönnetään tai se muuttuu lyhyemmäksi ajaksi kuin neljäksi kuukaudeksi etuuden alkamisesta tai sen muuttumisesta luettuna.

Esimerkiksi tapaturmavakuutusyhtiön ei siten tarvitse ilmoittaa myöntämistään päivärahasta ennen kuin sitä on myönnetty yhteensä vähintään neljältä kuukaudelta. Sama koskee korvauksen muutoksia.

Neljän kuukauden sääntö perustuu lakiin. Uutta yhteensovitusta ei tehdä, jos SOLITA-etuus on myönnetty neljää kuukautta lyhyemmäksi ajaksi.

Jos SOLITA-etuus on myönnetty tai sen määrää on muutettu yhdellä päätöksellä yhdenjaksoisesti vähintään neljäksi kuukaudeksi, yhteensovitus tehdään etuuden alkamisesta tai muutoksen alusta lukien. Jos etuus on myönnetty tai sen määrää on muutettu useammilla päätöksillä, esimerkiksi yhdenjaksoisesti kuukaudeksi kerrallaan, uusi yhteensovitus tehdään neljännen kalenterikuukauden alusta. Sääntö koskee myös peruseläkkeitä, mutta se tulee niihin harvoin sovellettavaksi käytännössä.

Vihjetieto Eläketurvakeskuksen vireilläolorekisteriin

Työeläkelaitos tarvitsee ennen eläkkeen myöntämistä joko tiedon korvausasian vireilläolosta tai, jos korvaus jo on myönnetty, tiedon sen määrästä työeläkkeen yhteensovittamista varten. Lisäksi korvaustietoja tarvitaan maksussa olevan eläkkeen uudelleen yhteensovittamista varten.

Korvausasian vireilläolosta SOLITA-laitokset eivät välitä Eläketurvakeskukselle tietoja. Tieto siitä, että kysymys on työtapaturmasta, ammattitaudista, liikennevahingosta tai sotilastapaturmasta, selviää eläkehakemuslomakkeelta tai lääkärinlausunnosta. Vakuutuslaitokset ilmoittavat Eläketurvakeskukselle tai suoraan työeläkelaitokselle tiedot myöntämistään päivärahoista, ansionmenetyskorvauksista ja eläkkeistä sekä niiden muutoksista. Tiedot välitetään ATK-tulosteella, lomakkeella tai korvauspäätökopiona.

Eläketurvakeskus tallettaa vireilläolorekisteriinsä vihjetiedon ensisijaiskorvauksesta SOLITA-laitok-

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

silta saamiensa korvaustietojen perusteella. Tieto tulostetaan eläketapahtumaotteelle.

Vihjetieto on luettavissa myös Eläketurvakeskuksen eläketiedot sisältävästä kyselykannasta. Näytön tietosisältö on selostettu eläketapahtumakortin täyttöohjekansiossa.

Korvaustietojen toimittaminen Eläketurvakeskukselle

Annettuaan tiedot korvauksesta Eläketurvakeskukselle SOLITA-laitoksen ei enää tarvitse antaa vastaavia tietoja yksittäiselle työeläkelaitokselle. Eläketurvakeskus toimittaa tiedot edelleen eläketapahtumaotteella.

Vakuutuslaitos voi toimittaa tiedot esimerkiksi korvauksen muutoksista myös suoraan työeläkelaitokselle, jos sillä on varma tieto siitä, että työeläkeasia on käsiteltävänä vain yhdessä eläkelaitoksessa tai että työeläkettä maksaa vain yksi laitos. Jos työeläkelaitoksia on useita, vakuutuslaitoksen on syytä toimittaa tiedot Eläketurvakeskukselle, joka huolehtii tietojen välittämisestä kaikille asianosaisille työeläkelaitoksille. Tällöin vastuu tiedon välittämisestä siirtyy Eläketurvakeskukselle.

Tieto SOLITA-korvauksesta lähetetään silloin, kun ensisijaista korvausta myönnetään tai muutetaan sellaiselle korvausjaksolle, jonka aikana neljän kuukauden suoritus aika täyttyy (katso edellä neljän kuukauden sääntö).

Vihjetieto eläkelaitoksille eläketapahtumaotteella

Jos SOLITA-korvauksen saajan työeläkehakemus on vireillä tai hänelle maksetaan jatkuvaa työeläkettä, Eläketurvakeskus välittää eläketapahtumaotteella vihjetiedon korvauksesta välittömästi hakemusta käsittelevään tai eläkettä maksavaan työeläkelaitokseen. Jos hakemusta käsittelee tai eläkettä maksaa usea työeläkelaitos, tiedoksiote lähetetään niille kaikille. Jos Eläketurvakeskukselle on toimitettu päätösajäljennöksiä, ne lähetetään otteen mukana eläkelaitokselle.

Jos työeläkeasia ei ole vielä vireillä, eläkelaitos saa myöhemmin vihjetiedon SOLITA-asiasta hakemuksen vireilletulon yhteydessä annettavalta eläketapahtumaotteelta.

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

Ilmoitus liikennevakuutusasian ratkaisun viivästymisestä

Jos liikennevakuutusasian ratkaiseminen viivästyy, liikennevakuutusyhtiö lähettää viivästymisilmoituksen Eläketurvakeskukselle. Jos eläkehakemus on viireillä, Eläketurvakeskus välittää ilmoituksen heti hakemusta käsitteleville eläkelaitoksille. Muussa tapauksessa ilmoituksesta talletetaan tieto Eläketurvakeskuksen vireilläolorekisteriin ja se välitetään eläkelaitokselle myöhemmin vireilletulevan eläkehakemuksen yhteydessä.

Ilmoituksen perusteella työeläkelaitos voi lähettää regressi-ilmoituksen liikennevakuutusyhtiölle.

Tapaturmavakuutuslaitokset eivät välitä ratkaisun viivästymisilmoituksia työeläkejärjestelmälle.

Työeläkelaitokset pyytävät korvaustiedot vakuutuslaitokselta

Eläkeasiaa käsittelevät työeläkelaitokset pyytävät eläketapahtumaotteen vihjetiedon perusteella kopiot korvauspäätöksistä suoraan SOLITA-korvausta maksavilta laitoksilta.

Uuden yhteensovituksen ajankohta

Uusi yhteensovitus tehdään siitä ajankohdasta, josta peruseläke tai SOLITA-korvaus myönnetään tai eläkeen tai korvauksen määrä muuttuu, jos eläke tai korvaus on myönnetty tai sen määrää on muutettu vähintään neljäksi kuukaudeksi. Se tehdään siis takautuvasti. Jos eläkettä tai korvausta on myönnetty useammalla päätöksellä, uusi yhteensovitus tehdään neljännen kalenterikuukauden alusta, koska tällöin tiedetään, että korvausta on myönnetty vähintään neljäksi kuukaudeksi.

Yhteensovituksessa voidaan kokonaan tai osittain ottaa huomioon myös vieraasta valtiosta maksettava korvaus tai perhe-eläke (TEL 8 § 9 mom.). Ulkomaisia etuuksia yhteensovitettaessa edellä oleva sääntö johtaisi kohtuuttoman pitkiin takautuviin tarkistuksiin. Siksi ulkomainen etuus yhteensovitetaankin vasta siitä lukien, kun eläkelaitos saa tiedon sen myöntämisestä tai muuttumisesta.

Valtakirjoista regressiin

Eläkkeenhakija ilmoittaa eläkehakemuksessa, saako tai hakeeko hän myös korvausta työtapaturmasta, ammattitaudista, liikennevahingosta tai sotilastapaturmasta. Tieto voi käydä ilmi myös lääkärin-

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

lausunnosta. Näin eläkelaitos osaa varautua siihen, että SOLITA-korvaus saattaa tulla yhteensovitettavaksi työeläkkeen kanssa.

SOLITA-asian käsittely voi joskus viedä kauankin. Varsinkin liikennevakuutusasioissa saattaa työkyvyttömyyden tai korvattavuuskysymysten selvittely kestää pitkään. Toisinaan myös ammattitautiasian ratkaisemiseen tarvitaan tutkimuksia, joiden takia korvausratkaisu viivästyy.

Työeläkelaitos on yleensä myöntänyt työeläkkeen yhteensovittamattomana väliaikaisella päätöksellä ensisijaisen SOLITA-korvauksen käsittelyn ajaksi, jottei eläkkeensaaja jää ilman tuloja. Samalla eläkelaitos on pyytänyt eläkkeensaajalta sitoumuksen tai valtakirjan, jotta se on voinut periä liikaa maksamansa työeläkkeen myöhemmin takautuvasti samalta ajalta maksettavasta SOLITA-korvauksesta.

Lainmuutoksen jälkeen työeläkelaitos voi suoraan lain nojalla periä SOLITA-laitokselta sen eläkkeenosan, jota ei yhteensovituksen vuoksi olisi tullut maksettavaksi, jos SOLITA-korvaus olisi ollut tiedossa jo eläkettä myönnettäessä.

Eläkepäätös voidaan uudistuksen jälkeen näissäkin tapauksissa tehdä väliaikaisen sijasta lopullisena. Päätöksessä hakijalle ilmoitetaan, ettei SOLITA-korvausta ole yhteensovitettu työeläkkeen kanssa ja että sen vuoksi hänen oikeutensa SOLITA-korvaukseen siirtyy työeläkelaitokselle siltä osin kuin eläkettä yhteensovituksen puuttumisen vuoksi on maksettu liikaa.

Regressisäännökset koskevat SOLITA-korvauksia ja -kuntoutusetuuksia. Työeläkelaitosten kesken niitä ei sovelleta.

Eläketapahtumailmoitus

Eläketapahtumailmoitusliikenteeseen ei tule muutoksia lainmuutoksen johdosta. Eläketapahtumakortin ruutuun 76 on entiseen tapaan merkittävä, saako tai hakeeko eläkkeenhakija tai -saaja tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- tai sotilasvammalain mukaisia korvauksia tai muita yhteensovituksessa huomioon otettavia korvauksia. Tämä vihjetieto on tärkeä toiselle työeläkelaitokselle regressiä ja yhteensovitusta varten.

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

Regressi-ilmoitus Regressi-ilmoituksella työeläkelaitos ilmoittaa SOLITA-laitokselle, että se myöntää hakijalle eläkkeen ottamatta yhteensovituksessa huomioon ensisijaista korvausta ja että takautuva osa korvauksesta siirtyy työeläkelaitokselle siltä osin kuin eläkettä maksetaan liikaa puuttuvan yhteensovituksen vuoksi.

Regressi-ilmoituksen on saavuttava SOLITA-korvausta maksavaan yhtiöön kohtuullisessa ajassa ennen etuuden maksamista, jotta yhtiö olisi velvollinen maksamaan takautuvan korvauksen työeläkelaitokselle eikä korvauksen hakijalle. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan kohtuullisena aikana pidetään **kahta viikkoa**. SOLITA-yhtiö voi ottaa huomioon myöhemminkin saapuneen regressi-ilmoituksen, jos se on mahdollista.

Jollei regressi-ilmoitus ole ajoissa saapunut SOLITA-yhtiöön, yhtiö voi maksaa SOLITA-korvauksen hakijalle. Näissä tapauksissa työeläkelaitos joutuu perimään liikaa maksetun eläkkeen takaisin eläkkeestä kuittaamalla tai jos eläkettä ei jää maksettavaksi, hakemalla ulosottoa SOLITA-korvauksesta.

Kun eläkelaitos saa tiedon SOLITA-korvauksen määrästä, se yhteensovittaa korvauksen alusta alkaen. Puuttuvan yhteensovituksen vuoksi liikaa maksettu takautuva eläkkeenosa peritään suoraan SOLITA-laitokselta. Niissä tapauksissa, joissa työeläkelaitoksen regressi-ilmoitus on tullut ajoissa SOLITA-laitokselle, SOLITA-laitos voi maksaa oman korvauksensa eläkkeensaajalle vasta, kun työeläkelaitoksen regressisaatava on selvitetty edellyttäen että aikaisemmin selostettu neljän kuukauden sääntö on toteutunut.

Takautumisoikeutta koskevat menettelytavat ovat samanlaiset kuin nykyisin vakiintunut käytäntö perittäessä työttömyyspäivärahaa tai kansaneläkettä takautuvasta työeläkkeestä. Näin ollen työeläkelaitos perii SOLITA-laitokselta etuuden määrän joko brutto- tai nettomääräisenä sen mukaan, onko verotus jo vahvistettu vai ei.

Perhe-eläkkeessä noudatetaan samoja periaatteita.

Regressimenettelyä varten on valmisteilla yhteinen lomake.

Lakiosasto ja
rekisteripalveluosasto

3.2.1993

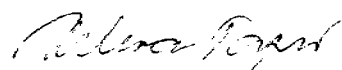
Voimaantulo Uudet säännökset tulivat voimaan 1.1.1993.

Uudelleen yhteensovituksista koskevia säännöksiä sovelletaan silloin, kun uusi, yhteensovittettava etuus on myönnetty uuden lain voimassa ollessa siten, että yhteensovittettava etuus alkaa aikaisintaan 1.1.1993. Uusia säännöksiä sovelletaan myös, jos jo yhteensovitetun etuuden määrä muuttuu uuden lain voimassa ollessa eli aikaisintaan 1.1.1993 lukien. Työeläkkeen eläketapahtumalla ei siis ole merkitystä lain voimaantumisen kannalta.

Uutta regressisäännöstä voidaan soveltaa niissä tapauksissa, joissa regressioikeuden peruste on syntynyt uuden lain voimassaollessa. Regressin kohteeksi voi siten tulla etuus, joka on alkanut aikaisintaan 1.1.1993.

Vaikka SOLITA-laitos antaa SOLITA-etuuden myöntämistä tai sen muuttamista koskevan päätöksen 1.1.1993 jälkeen, ei regressisäännöstä voida soveltaa, jos etuus myönnetään tai etuuden määrä muuttuu takautuvasti ajalle ennen 1.1.1993. Näissä tilanteissa eläkelaitos voi, kuten ennenkin, maksaa yhteensovittamatonta eläkettä väliaikaisella päätöksellä ja pyytää eläkkeensaajalta suostumuksen tai valtakirjan voidakseen periä mahdollisen liikaa maksamansa eläkkeen SOLITA-laitokselta.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Helena Tapio